

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3131/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Törvényszék 5.Kpkf.20.626/2016/3. számú végzése és a Nyíregyházi Törvényszék 4.Kpkf.20.552/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszokat visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó (a perben: felperes, perújító felperes) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Békés Megyei Bíróság 1.K.23.060/2010/28. számú ítélete (a továbbiakban: elsőfokú ítélet) ellen benyújtott két perújítási kérelmét elutasító végzés ellen fordult alkotmányjogi panaszokkal az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság együttes vizsgálat és elbírálás végett az Abtv. 58. § (2) bekezdése alapján elrendelte az egymással összefüggő tárgyú ügyek egyesítését.
- [2] A bíróság által megállapított tényállás szerint az indítványozó nagybátyját gondnokság alá helyezték, gondnokként a gyámhivatal a gondnokolt egy másik rokonát rendelte ki. Az indítványozó a gondnok e tisztségéből történő elmozdítása iránt eljárást indított. Kérelmét az elsőfokú hatóság elutasította, a másodfokú hatóság a határozatot helybenhagyta. A jogerős közigazgatási határozat ellen az indítványozó keresettel élt, amelyet a Békés Megyei Bíróság 1.K.23.060/2010/28. számú ítéletével (a továbbiakban: elsőfokú ítélet) elutasított. A bíróság a döntését azzal indokolta, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 19/C. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek nem teljesültek, nem volt ugyanis megállapítható, hogy a gondnok a kötelezettségét nem teljesítette, illetve olyan cselekményt követett el, amellyel a gondnokolt érdekeit súlyosan sértette vagy veszélyeztette volna. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljárt Legfelsőbb Bíróság a jogerős elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta. Az elsőfokú ítélet ellen az indítványozó több alkalommal élt perújítási kérelemmel, ezek mindegyike elutasításra került.
- [3] Az alkotmányjogi panaszok alapjául szolgáló két perújítási eljárásban első fokon eljáró Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.482/2015/9. számú, illetve 14.K.27.113/2015/17. számú végzésével az indítványozó perújítási kérelmeit elutasította. A bíróság a perújítás megengedhetőségének vizsgálata során megállapította, hogy a perújító indítványozó elkésetten, az alapperben hozott ítélet jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon túl terjesztette elő perújítási kérelmét, továbbá nem jelölt meg olyan, az alapeljárásban el nem bírált tény vagy bizonyítékot, amely számára kedvezőbb ítélet meghozatalát eredményezhetné. Az indítványozó fellebbezéssel élt az elutasító végzésekkel szemben. A Kecskeméti Törvényszék 5.Kpkf.20.626/2016/3. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú végzést, és az indokolás kiegészítésével arra mutatott rá, hogy a perújítás az alapeljárás ténybeli hibáinak és nem az esetleges eljárási szabálysértéseknek, vagy a jogerős ítéletben kifejtett jogi álláspontnak a kiküszöbölésére szolgáló perorvoslat. A Nyíregyházi Törvényszék 4.Kpkf.20.552/2016/2. számú végzésével szintén helybenhagyta az elutasító végzést, és a perújítási kérelem tartalmára tekintettel kiemelte, hogy az alapperben felülvizsgált gyámhatósági határozat tárgya nem a gondnok által készített számadás helyességének, hanem a gondnok e tisztségéből történő felmentése feltételeinek vizsgálata volt.
- [4] 2. Az indítványozó a perújítási kérelmeit elutasító végzésekkel szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszai-ban az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének, II. cikkének, a XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, a XXIV. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú ítélet, és az azt megelőző, de különösen az azt követő eljárások mára egységes eljárást képeznek, ezért a panaszok alapjául szolgáló ügyekkel összefüggő más ügyek összességének, összefüggéseinek, dialektikájának törvény által nem tiltott, általa pedig kifejezetten ajánlott rendszerszemléletű vizsgálata alapján lehet megállapítani az alkotmányos jogsértéseket. Kiemelte, hogy már hosszú évek óta lép fel gondnokolt rokona jogainak

védelve érdekében, eközben számtalan hatósági és bírósági hibát tárt fel, és emiatt részesült hátrányos megkülönböztetésben, megaláztatásban a bíróságok részéről. Érvelése szerint a perújítás minősített bűncselekmények sorának, súlyos bírósági hibák sorozatának feltárását eredményezhette volna. Állította, hogy perújítási kérelmeinek elutasítására azért került sor, mert az eljáró bírák, bíróságok számára rendkívül kínos lett volna, ha napvilágra kerülhet, hogy egy önálló cselekvésre képtelen, agg gondnokolt sérelmére a gondnoka által elkövetett bűncselekmény-sort hagyott jóvá a bíróság. A bíróságoknak a tények feltáratlanságához fűződő érdekeltisége az indítványozó szerint megkérdőjelezi pártatlanságukat is. Tisztességes eljáráshoz való joga állítása szerint annak következtében is sérült, hogy a bíróságok perújítási kérelmeinek elutasításával megfosztották a bizonyítás lehetőségétől, a tényállást szelektáltan, nagy torzítással vagy hiányosan állapították meg. Hivatkozott arra is, hogy az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdéséből levezethető, hogy egy agg és gondnokolt emberért a Magyar Állam felelős, a sérelmezett bírói döntések a gondnokolt jogait is sértik, ezért a panaszokat érdemben kell vizsgálnia az Alkotmánybíróságnak.

- [5] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panaszok megfelelnek-e az Abtv.-ben előírt feltételeknek. Vizsgálata eredményeként az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszok nem fogadhatóak be, mert az alábbiak szerint nem felelnek meg az Abtv.-ben meghatározott feltételeknek.
- [6] 3.1. Az Abtv. 27. §-a határozza meg azoknak a bírói döntéseknek a körét, amelyek – a további törvényi feltételek megléte esetén – alkotmányjogi panasz tárgyai lehetnek. Az indítványozó a perújítási kérelmeit elutasító elsőfokú és másodfokú végzések megsemmisítését is kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Abtv. 27. § a) pontja csak az olyan eljárást befejező bírói döntésekkel szemben teszi lehetővé alkotmányjogi panasz benyújtását, amelyekkel szemben az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az elsőfokú bíróságnak a perújítási kérelmet, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasító végzése ellen a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 260. § (3) bekezdése alapján volt helye fellebbezésnek, az indítványozó élt is fellebbezési jogával. Mindezek alapján megállapítható volt, hogy az indítványozó által sérelmezett első fokon hozott végzések ellen alkotmányjogi panasszal nem lehet élni, ezért az Alkotmánybíróság a panaszok befogadhatóságának további vizsgálatát a jogerős másodfokú végzésekre szűkítette.
- [7] 3.2. Az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, valamint az Abtv. szerint arra jogosult indítványa alapján jár el. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványozó által megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat.
- [8] Az alkotmányjogi panasz az egyedi jogsérelem orvoslásának sajátos eszköze. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja alapján az indítványban ezért meg kell jelölni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, e) pontja szerint pedig annak indokát kell adni, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Ezekből a jogszabályi feltételekből az következik, hogy az indítványban be kell mutatni, hogy az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésének indítványozó szerinti tartalmával a támadott bírói döntés miért ellentétes.
- [9] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény I. és II. cikke, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére, de ezekkel az alapjogokkal összefüggésben részletezés, kifejtés nélkül csupán kijelentette sérelmének tényét. További hiányosságként értékelte az Alkotmánybíróság azt a tényt, hogy az indítvány nem tartalmaz a támadott másodfokú végzésekre vonatkozó olyan indokolást, érvelést, amelyből az megállapítható lenne, hogy az indítványozó szerint ezek a bírói határozatok miért sértik az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit, az azokban számára biztosított alapjogokat. Az tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot biztosító XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmének alátámasztására az indítványozó által felhozott, de nem részletezett kifogásokat az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy azok törvényességi, szakjogi és nem alkotmányossági jellegűek. Az indítványozó a megjelölt alapjog és a saját alapjogi sérelme közötti összefüggést nem mutatta be, az indítvány alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érvelést nem tartalmaz. Az Alkotmánybíróság jelen ügy-

ben is hangsúlyozza, hogy „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására [...]” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az Alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. „Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat.” {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.

- [10] 3.3. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) sérelmére is. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételei körében vizsgálja az indítványozó érintettségét is. Az Abtv. 27. §-a szerint „[a]z Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.” Ezen rendelkezés értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtása szempontjából az a személy tekinthető érintettnek, akinek a sérelmezett bírói döntés az Alaptörvényben biztosított jogát sértette. Az indítványozó a XV. cikk (1)–(2) bekezdésében biztosított jogok sérelmét gondnokolt rokona vonatkozásában állította, az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel kapcsolatban saját sérelmére nem is hivatkozott, ezért e panasz nem vonatkozásában az indítványozónak az Abtv.-ben a befogadhatóság feltételeként meghatározott érintettsége nem volt megállapítható.
- [11] 4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat a befogadhatóság további feltételeinek vizsgálatát mellőzve – figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1381/2016.

